

HYPERORGEL ROTTERDAM

Nieuwsbrief mei 2025

Woensdag 25 juni: de laatste klanken!

Als u het orgel nog één keer in al zijn pracht wilt horen, zet dan woensdag 25 juni in de agenda, en kom naar het 'Afscheidconcert'. De 'Rode Reus' zal dan zijn laatste adem uitblazen, althans: voor twee jaar. Pas in 2027 zal hij weer tot leven gewekt worden.

Op 28 juli gaan de orgelbouwers van de firma Eule het hoofdorgel van de Laurenskerk ontmantelen. Er komt een steiger om het orgel te staan, pijpen worden uitgenomen en het instrument wordt gedemonteerd om deels naar de werkplaats in Bautzen (D) vervoerd te worden. Tot en met het voorjaar 2027 zal onze 'Rode Reus' gereduceerd zijn tot een skelet van hout en staal. Dat is allemaal gepland en een onderdeel van ons meerjarige project *Hyperorgel Rotterdam*.

Maar een glorieus afscheid!

Het 'Afscheidconcert' wordt een muzikale en gedenkwaardige beleving. Organist Hayo Boerema en de Laurenschor, onder leiding van Wiecher Mandemaker, zullen de *Messe Solennelle* voor orgel en gemengd koor (1899) van Louis Vierne uitvoeren. Dit is een glorieus stuk, dat koor en hoofdorgel in hun uitersten laat horen. Hayo zal daarnaast – hoe kan het anders – Bach spelen én een improvisatie geven. Aan het eind van het concert zal Henri Bontenbal, politicus - maar op 25 juni vooral orgelliefhebber en organist - in een korte act het hoofdorgel tot zwijgen brengen. De toegangsprijs voor dit concert is € 25.-, voor vrienden € 12,50.-. De opbrengst van het 'Afscheidconcert' gaat geheel naar het fonds voor Hyperorgel Rotterdam.

U kunt uw kaartje al kopen in de Laurenskerk of via link: [laatste concert 25 juni 2025](#).

Laurenschor met Wiecher Mandemaker

Hayo Boerema en de 'Rode Reus'

De 1-2-3-4 formule van 'Hyperorgel Rotterdam'

Omdat *Hyperorgel Rotterdam* al langer loopt, nog even de 1-2-3-4 formule van dit project. Eerste onderdeel is, dat ons beroemde Marcussen-hoofdorgel wordt schoongemaakt en waar nodig hersteld. Daarnaast wordt het uitgebreid met een verplaatsbare elektrische speeltafel op de kerkvloer. Straks kun je het hoofdorgel ook met die 'afstandsbediening' bespelen.

Een derde stap is het bouwen van een middelgroot orgel in het koor. Dat is al langer gewenst voor het begeleiden van kerkdiensten, of voor 'Evensongs' en concerten van bijvoorbeeld Laurens Vocaal. Het wordt geen gewoon orgel, maar is meer een muzikale computer waarmee je orgelpijpen kunt aansturen. Dat 'hyperorgel' zal ons orgelpubliek verbreden.

Met die verbreding zijn we trouwens al druk mee bezig in de serie Laurenskerk Invites. We organiseren geregeld concerten, waarin popmusici en DJ's de vrije hand krijgen met ons hoofdorgel. Met verassende resultaten! De formule is dus:

Hyperorgel Rotterdam = hoofdorgel + tweede speeltafel + 'hyperorgel' + innovatieve orgelprogramma's.

Verbreding orgelpubliek: concert met MAIN en Matthijs van der Wilt

Uit het leven van het Projectteam

Er komt veel kijken bij een project als *Hyperorgel Rotterdam*. U merkt daar waarschijnlijk niks van en dat is goed. Maar we gaan u de komende twee jaar geregeld een kijkje geven op wat er vóór en achter het orgelfront allemaal gedaan wordt. Om te beginnen leest u in deze nieuwsbrief wat meer over de spil waar het hele project om draait: het 'Projectteam'. Onderaan ziet u daarvan de samenstelling. Dit team komt gemiddeld één keer in de 6 weken bij elkaar, meest online. We bespreken dan zowel de stand van de uitvoering van de renovatie van het hoofdorgel, als de doorlopende fondswerving. Want we hebben nog geld nodig, vooral voor het 'hyperorgel'.

Vorbereiding is het halve werk

De voorbereiding van de renovatie is het halve werk. Er moet van álles worden geregeld. Contracten, verzekeringen, vergunningen, veiligheidsplan, onderdak voor de orgelbouwers, werk- en opslagruimte in de kerk, transport naar de werkplaats in Duitsland, bouwoverleg met orgelmakers, adviseurs en Projectteam, aanleg van nieuwe elektra, ontwerp van de tweede speeltafel, uitbreiding van het hoofdorgel en zo voort. Er is een klein comité van fondswervers. Dan moet er ook nog een Klankbordgroep op de hoogte worden gehouden. Het project staat verder op de agenda van élke vergadering van het bestuur van de Stichting Grote of Sint Laurenskerk. De SGLK is immers opdrachtgever van HOR, het grootste project uit haar geschiedenis.

Waar ligt de financiële eindstreep?

De restauratie van het hoofdorgel en de nieuwe verplaatsbare speeltafel kosten € 2.235.000.- Het 'hyperorgel' in het koor vraagt naar schatting € 500.000.-. De financiële finish van Hyperorgel Rotterdam ligt dus bij € 2.735.000.-. We hebben daarvan al € 2.000.000.- bij elkaar gebracht. Met dank aan donateurs, fondsen en partners van de Laurenskerk, zoals de 'Vrienden' en de Hervormde Gemeente. Er blijft € 735.000.- nodig om ons plan helemaal uit te voeren. In 2025 en 2026 zetten we dus weer in op de geldwerving.

Kijken en luisteren

We organiseren geregeld ontvangsten in de Laurenskerk, waar potentiële geldgevers aan *Hyperorgel Rotterdam* komen kijken en luisteren. Belangrijk onderdeel is dan een bezoek 'boven', aan de speeltafel van het orgel. Hayo Boerema laat daar zien én horen wat ons orgel allemaal vermag. Deze demonstraties maken altijd veel indruk op de bezoekers, die uit alle hoeken van de Rotterdamse samenleving komen. Van leden van kerkelijke zuster gemeenten, of Rotaryclubs, tot en met ondernemers uit Rotterdam of van daarbuiten. Geregeld hebben deze avonden als resultaat dat er een gift komt voor ons orgelproject.

Samenwerking met 'De Oud-Rotterdammer'

'De Oud-Rotterdammer' (DOR) is een gratis krant voor 50-plussers, die om de twee weken verschijnt in een oplage van meer dan 100.000 stuks. De krant besteedt veel aandacht aan het Rotterdam van vroeger. Populair is de vaste column van Gerard Cox. *Hyperorgel Rotterdam* (HOR) en DOR gaan dit jaar samenwerken om nog meer donateurs te werven voor ons orgelproject. In het recente meinummer stond een eerste, paginagroot artikel over de geschiedenis van ons huidige orgel. De komende nummers wordt de wervingsactie uitgebreid.

Renovatie van Rotterdamse Rode Reus

Tot 23 meter hoog rijzen de pijpen op van het hoofdorgel van de Laurenskerk. Het grootste orgel van Nederland geldt ook als één van de mooiste. Vanwege de roodbruine kleur van de kolossale orgelkas wordt het wel 'De Rode Reus' genoemd. Bijna 7600 pijpen en 85 registers zorgen voor eindeloze klankmogelijkheden. De grootste pijp heeft de lengte van een lantaarnpaal, de kleinste die van een balpoint. Dit luisterrijke muziekinstrument is in 1973 gebouwd, als bekroning van de wederopbouw van de Laurenskerk. Sindsdien is het ruim 50.000 uur gebruikt en aan een grote beurt toe. Vanaf juli 2025 wordt het dus in twee jaar gerenoveerd.

Hayo Boerema, organist van de Laurenskerk, kent het orgel als geen ander. 'Het orgel moet nodig schoongemaakt worden. Ook moeten er pijpen worden gerepareerd. Verder gaan we het orgel aansluiten op een digitale, tweede speeltafel op de kerkvloer. Dan kun je het op afstand bespelen. Dat wordt spectaculair!'

Voortgekomen uit 14 mei 1940

Het orgel komt voort uit de donkerste periode van de Laurenskerk: het bombardement van 1940. Er stonden houten steigers om kerk en toren, die snel vlam vatten. Binnen stond toen ook al het grootste orgel van Nederland, uit 1792/1845. Na enkele dagen zakten de vlammen in en werd de Laurenskerk een smelend skelet. Alleen de toren stond nog. Het glorieuze orgel was verbrand, de pijpen gesmolten.

Vlnr: Peter Egge, Andries Ponsteen, Elles van Vegchel, Hayo Boerema, Remco Lange
Foto: Peter van Wijk

De droom wordt werkelijkheid

Eind jaren '60 zette men de droom van een groots hoofdorgel op papier. Daarvoor ontwierp Marcussen een instrument met een modern, 'Rotterdamse' uiterlijk. Maar de opdrachtgevers wilden iets klassiekers. Misschien keken ze met een schuin oog naar het wereldberoemde orgel in de Sint-Bavokerk in Haarlem. De huidige orgelkas van architect J.W.C. Besemer lijkt er op. De befaamde Deense orgelmakers bouwden daarin een meertalig orgel. Dat klank 'majesteitelijk'

instrument zit tot de nok toe vol orgeltechniek. Daardoor is het moeilijk toegankelijk en te onderhouden. Het binnenste is vervuld, pijpen zijn ingezakt, windkanalen lekken. Organist Boerema gebruikt soms ducttape om de boel te repareren. Het orgel wordt dus gedemonteerd en van top tot teen schoongemaakt. De 'Rode Reus' komt in de steigers. Pijpen en windvoorziening worden gerestaureerd. De befaamde klank van het orgel zal niet veranderen.

en twee orgels van Louis Vierne uit. Henri Bontenbal, bekend politicus en orgelafficionado, zal figuurlijk 'de stekker uit het orgel trekken'. Gelukkig heeft de Laurenskerk nog haar transoptorgel en een klein koororgel.

Orgelharten winnen

De Stichting Grote of Sint Laurenskerk wil meer Rotterdammers voor het orgel winnen. Elles van Vegchel: 'We maken ook orgelprogramma's voor nieuwe doelgroepen. Zo koppelen we hedendaagse artiesten en componisten uit alle genres aan het orgel: van hiphop, techno tot jazz. Daarmee zorgen we voor nieuw repertoire en bouwen we aan een nieuw publiek. Dat publiek vindt het prachtig. Telkens als het orgel bij zo'n concert 'meedoet', houden bezoekers hun smartphones omhoog om te filmen. Ze zijn verrast door de klanken die er uit 'De Rode Reus' rollen. Met de nieuwe speeltafel worden deze optredens nog spectaculairder.'

Deel van het artikel in het meinummer van de 'De Oud-Rotterdammer'

Genoeg pijpen

U kunt nog steeds pijpen adopteren, we hebben er genoeg in het orgel. Als u gaat naar [adopteer een orgelpijp](#) of de QR-code hieronder scant, komt u in een grote 'pijpenwinkel'. Daar kunt u één of meer van de 8500 pijpen van ons hoofdorgel adopteren. Uw naam wordt daarmee blijvend verbonden aan ons prachtige hoofdorgel.

Dagelijks 'Hyperorgel Rotterdam'

Ons Projectteam is elke dag bezig met Hyperorgel Rotterdam. Bijvoorbeeld met de voorbereiding van de renovatie vanaf juli 2025 en de tweede speeltafel, maar ook met de doorlopende geldwerving. We ontwikkelen intussen ook het nog te bouwen orgel in het koor. Hyperorgel Rotterdam is dus een project van de lange adem. Ons Projectteam heeft gelukkig uithoudingsvermogen en bestaat uit: Elles van Vegchel (directeur Laurenskerk), Hayo Boerema (organist Laurenskerk), Frank Migchielsen (adviseur), Gerard Legierse (organist en adviseur), Michiel de Haan (beheerder Laurenskerk), Ingrid van Meggelen (bureau SGLK) en Andries Ponsteen (secretaris SGLK en voorzitter van HOR).

Samenstelling: Andries Ponsteen, Ingrid van Meggelen
Uitgave van de Stichting Grote of Sint Laurenskerk (SGLK)
[Hyperorgel Rotterdam](#)